

Datum

24 januari 2023

Onderwerp

Vorbereidingskrediet Specialistische Voorziening
SO

Aantal bijlagen

0

Wat adviseert het college te besluiten?

1. Vervangende nieuwbouw te realiseren voor de schoolgebouwen van SO Hub Oss en SO De Sterrenkijker als Specialistische Voorziening SO op één locatie;
2. Voor de doorontwikkeling van de Specialistische Voorziening SO – van afronding initiatieffase naar de definitiefase en vervolgens naar de ontwerpfase - een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van in totaal € 716.394,- waarvan € 179.099,- aan de gemeente en € 537.296,- aan de bouwheer schoolbestuur Hub Noord-Brabant.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

Wettelijk kader

De gemeente heeft de zorgplicht voor de nieuwbouw van onderwijsgebouwen met gymvoorzieningen. Scholen i.c. schoolbesturen die voor nieuwbouw in aanmerking komen, zijn primair zelf bouwheer. Zo ook hier, waarbij de schoolbesturen bouwheer zijn van het totale project en Hub Noord-Brabant penningmeester is.

Gezamenlijke visie en missie Specialistische Voorziening SO

De scholen SO Hub Oss (locatie Ruwaardstraat, schoolbestuur Hub Noord-Brabant) en SO De Sterrenkijker (locatie Marius de Langestraat, schoolbestuur Oosterwijs) willen een

Specialistische Voorziening voor het Speciaal Onderwijs (hierna: SO) realiseren in Oss. Op dit moment zijn de scholen op twee verschillende plekken in Oss gehuisvest in verouderde gebouwen. Het is de ambitie van de schoolbesturen om gezamenlijk alle kinderen zo thuisnabij mogelijk onderwijs en begeleiding te geven op één plek. Samen leren en werken, vlakbij elkaar, betekent kansen voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.

Voor het kunnen bieden van het juiste onderwijs en passende begeleiding werken de scholen intensief samen met diverse partners. Daarbij gaat het om partners die zowel onder schooltijd alsook na schooltijd actief zijn. Een Specialistische Voorziening SO voor kinderen van 0 tot 14 jaar vraagt ook om een passende invulling van de opvang voor kinderen tot 4 jaar. Naast kinderopvang is ook gespecialiseerde buitenschoolse opvang voor deze doelgroep belangrijk. Passende buitenschoolse opvang is op dit moment niet voor alle kinderen van de scholen beschikbaar. Veel leerlingen ontvangen ook aanvullende therapie of begeleiding door bijvoorbeeld een fysiotherapeut, logopedist, psycholoog of orthopedagoog. Specialististen die ook over de vereiste ruimten hiervoor moeten kunnen beschikken. Samen met partners kan de mogelijkheid worden onderzocht om te komen tot een voorziening die van 08.00 tot 20.00 uur, in schoolweken en schoolvakanties 52 weken per jaar open is.

De schoolbesturen zijn er van overtuigd dat het samengaan op één locatie in Oss het mogelijk maakt om het aanbod voor de leerlingen te verbreden, faciliteiten gezamenlijk te gebruiken en kennis en expertise te delen (ook met partners).

Aantal leerlingen

Het toekomstig leerlingenaantal op het SO is in het algemeen moeilijk te voorspellen, omdat niet de bevolkings- en wijkstatistiek bepalend is, maar de doorverwijzing vanuit het regulier basisonderwijs en speciaal basisonderwijs gecoördineerd door het samenwerkingsverband. De leerlingenprognose van Pronexus (rapport 2021) voor 2036 is in totaal 217 leerlingen op SO Hub Oss (131 leerlingen) en SO De Sterrenkijker (86 leerlingen).

Wat niet in de leerlingenprognose van Pronexus tot uitdrukking komt is de opdracht van het Ministerie om inclusief onderwijs aan te bieden, zodat meer leerlingen naar het regulier onderwijs kunnen gaan. Op dit moment is onduidelijk met welk tempo dit gerealiseerd kan worden. Ook is op voorhand niet te zeggen welk effect deze ontwikkeling gaat hebben op de omvang van de verschillende doelgroepen. Wat ook niet in de leerlingenprognose van Pronexus tot uitdrukking komt is dat al een aantal jaar bijna 100 leerlingen uit de gemeente Oss speciaal onderwijs in de gemeente Landerd of zelfs buiten het regionale

samenwerkingsverband (SWV PO 30 06) volgen. Als de Specialistische Voorziening SO gerealiseerd wordt zal een deel van deze leerlingen thuisnabij onderwijs kunnen krijgen. Er wordt verwacht dat het leerlingenaantal vanuit deze ontwikkeling toe zal nemen met wel 50%. Daarmee zouden 50 leerlingen extra in Oss naar school gaan.

Een inschatting maken van het toekomstig aantal leerlingen, wetende dat er diverse landelijke ontwikkelingen en specifieke ontwikkelingen in Oss spelen, is moeilijk. Met de schoolbesturen Hub Noord-Brabant en Oosterwijs hebben we de effecten berekend van voorgaande twee ontwikkelingen. We hebben geconcludeerd dat een totaal leerlingenaantal van 217 het uitgangspunt is voor de planvorming. Daarnaast willen we in het locatieonderzoek rekening houden met een mogelijke toekomstige uitbreidingsmogelijkheid van circa 10% (circa 22 leerlingen).

Om in te spelen op mogelijke groei of krimp in de leerlingenaantallen nemen we flexibiliteit op het in het programma van eisen en de ontwerpen. Op het moment dat we het investeringskrediet aanvragen actualiseren we de leerlingenaantallen.

IHP 2022, MIP en Programmabegroting

De Specialistische Voorziening SO is opgenomen in het door de raad op 15 april 2021 vastgestelde Integraal Huisvestingsplan 2021 (IHP 2021). De actualisatie van het IHP 2021 is vastgesteld in het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) op 15 juli 2022 (IHP 2022). In de Programmabegroting 2023-2026 zijn de geraamde investeringen in het Meerjaren Investeringsplan (MIP) opgenomen.

Welk resultaat willen we bereiken?

We willen het plan voor een Specialistische Voorziening SO doorontwikkelen van afronding initiatieffase naar de definitiefase en vervolgens naar de ontwerpfase.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?

M.b.t. de school, kinderopvang en zorg- en begeleidingspartners in één Specialistische Voorziening SO in Oss:

- 1.1 Conform de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) heeft de gemeente de zorgplicht voor de realisatie van voldoende (zowel kwantitatief als kwalitatief) onderwijshuisvesting. Met deze vervangende nieuwbouw voldoet de gemeente aan haar zorgplicht;
- 1.2 Het huidige gebouw van SO Hub Oss en SO De Sterrenkijker dateren uit respectievelijk 1972 en 1965 en zijn technisch en functioneel verouderd. Met de vervangende nieuwbouw

wordt een eigentijds, duurzaam, toekomstbestendig (flexibel door een ontwerp dat relatief eenvoudig aanpasbaar is aan veranderende ontwikkelingen in de toekomst) en functioneel gebouw gerealiseerd;

1.3 en 3.1 Met de vervangende nieuwbouw wordt de gewenste Specialistische Voorziening voor het SO in Oss mogelijk gemaakt. Zodat op één plek onderwijs en ondersteuning (zorg en begeleiding) kan worden geven aan leerlingen in het SO;

2.1 De inhoudelijke samenwerking tussen de school en kinderopvang (kinderdagopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang) wordt verder ondersteund, hetgeen van belang is voor een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn voor kinderen.

M.b.t. het gymgebouw:

4.1 De gemeente heeft de wettelijk geregelde zorgplicht voor gymonderwijs voor SO scholen in daarvoor geschikte gebouwen;

4.2 De huidige gymaccommodaties waar de scholen gebruik van maken dateren uit de jaren '70 en zijn technisch en functioneel verouderd. Met de vervangende nieuwbouw wordt een eigentijds, duurzaam, toekomstbestendig en functionele gymaccommodatie gerealiseerd, passend bij de capaciteitsbehoefte voor sport-, beweeg- en andere maatschappelijke activiteiten. De gymzalen Ruwaardstraat en Gabriël worden afgestoten. Sportzaal Ussenstelt wordt voornamelijk door andere scholen en sportverenigingen gebruikt. Deze accommodatie is onderdeel van een haalbaarheidsonderzoek naar vervangende nieuwbouw voor de basisscholen De Lockaert en Polderhof op deze locaties.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?

1.1 Locatieonderzoek

We hebben een quickscan gedaan naar potentiële locaties, maar het locatieonderzoek moeten we nog uitvoeren. Zodra wij het locatieonderzoek hebben afgerond leggen we dit ter besluitvorming voor aan de raad;

2.1 Kinderopvang

De te integreren kinderopvang in de Specialistische Voorziening SO is niet een standaardvoorziening (geen actief beleid) van de gemeente. Door de kapitaallasten onverkort door te rekenen in de huurprijs willen wij deze voorziening mogelijk maken. De kinderopvangpartner is nog niet bekend;

3.1 Zorg- en begeleidingspartners

De genormeerde vierkante meters voor de scholen zijn primair voor het onderwijs bedoeld en voor functies die strikt noodzakelijk zijn om het onderwijs te kunnen faciliteren.

Ruimtes voor zorg- en begeleidingsondersteuning in vaste dienst van de

scholen worden uit de normatieve meters gerealiseerd. Externe zorg- en begeleidingspartners zijn niet voorzien in de norm. De eventuele extra te integreren zorg- en begeleidingspartners in de Specialistische Voorziening SO is niet een standaardvoorziening (geen actief beleid) van de gemeente. Door de kapitaallasten onverkort door te rekenen in de huurprijs willen wij deze voorziening mogelijk maken. De partners zijn nog niet bekend;

4.1 Gymgebouw

Het gymgebouw heeft een hoge bezettingsgraad voor gymonderwijs. Het naschoolse gebruik gaan we nog onderzoeken zodra een locatie is gekozen;

5.1 Het totaalbedrag van de investering wordt hoger

Medio 2022 is een geraamde investering opgenomen in de MIP en de Programmabegroting op basis van formele uitgangspunten van de Verordening, namelijk € 8.954.925,- incl. BTW. Adviesbureau Hevo heeft, in opdracht van de gemeente, met de schoolbesturen en de gemeente in 2022 behoefteonderzoek gedaan, wat een aanpassing in de doorrekening tot gevolg heeft. Het geraamde bedrag zal hoger worden door:

- a. Het geraamde bedrag is gebaseerd op een formeel uitgangspunt dat samenhangt met de omvang van de scholen. Formeel ressorteert SO Hub Oss onder de hoofdvestiging VSO Hub Oss en SO De Sterrenkijker onder de hoofdvestiging VSO De Sonnewijzer (route vervolgonderwijs, locatie Staringstraat). Terwijl in de praktijk deze als zelfstandige scholen functioneren. Omdat SO Hub Oss en SO De Sterrenkijker geen eigen BRIN-nummer hebben, krijgen zij op grond van de Verordening geen vaste voet in de berekening van de ruimtebehoefte. In de vaste voet zijn vierkante meters opgenomen voor bijvoorbeeld de teamkamer en spreekruimtes. Echter, als zelfstandig functionerende scholen hebben zij die behoefte wel. Dit is een landelijk probleem in het SO. Adviesbureau Hevo beaamt dit;
- b. Deze doelgroep heeft naast onderwijs specialistische zorg en begeleiding nodig, bijvoorbeeld één-op-één onderwijs begeleiding, fysiotherapie, logopedie, gedragstherapie, GZ-psychologie en jeugdhulp. Ook voor deze professionals zijn vierkante meters nodig. Deze zitten in basis niet in de formele berekening van de Verordening;
- c. Kosten voor bouwrijp maken van de grond (en eventuele sloop van bestaande opstallen) en aanpassingen in het openbaar gebied (kiss and ride zone, parkeerplaatsen, infrastructuur e.d.) zijn in 2022 nog niet berekend, omdat het locatieonderzoek nog uitgevoerd moet worden;
- d. Het gemeentelijke kengetal voor nieuwbouw van maatschappelijk vastgoed is gebaseerd op een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG). In het kader van het Klimaatakkoord willen we de mogelijkheden onderzoeken voor een Energie Neutraal

Gebouw (ENG). Dit is een extra ten opzichte van het geldende Bouwbesluit waar het kengetal op gebaseerd is;

- e. Op dit moment is de bouwwereld tamelijk overspannen, met name door de oorlog in Oekraïne. Het gemeentelijke kengetal voor nieuwbouw was hier in 2022 nog niet op aangepast.

Voor de behoefte van de scholen (punt a en b), nog onbekende locatieafhankelijke kosten (punt c), verduurzaming (punt d) en de huidige markt (punt e) is een hoger bedrag nodig dan de geraamde investering, want zoals gezegd is uitgegaan van normen uit de Verordening. Omdat het voorbereidingskrediet een percentage is van het investeringsbedrag, kunnen we op dit moment wel uitgaan van het initiële geraamde investeringsbedrag van het MIP. De geraamde investering wordt in het volgende MIP en de Programmabegroting alsmede in het raadsvoorstel investeringskrediet op basis van de uitkomsten van vervolgonderzoeken nader uitgewerkt en geactualiseerd. We geven bouwheer schoolbestuur Hub Noord-Brabant de uitdrukkelijke opdracht mee om in het programma van eisen en het ontwerp zo efficiënt mogelijk ruimtegebruik toe te passen.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

5.1 Het voorbereidingskrediet is nodig om te komen tot een locatie, programma van eisen en ontwerp voor de Specialistische Voorziening SO.

De geraamde kosten voor de voorbereidende werkzaamheden voor de vervangende nieuwbouw van de Specialistische Voorziening SO worden geraamd op 8% van de geraamde initiële investering (€ 8.954.925,- incl. btw). Daarmee wordt het beschikbaar te stellen voorbereidingskrediet in totaal € 716.394,- incl. BTW, bestaande uit:

- Gemeente: Locatieonderzoek (waaronder massastudie, haalbaarheid e.d.), verkeerskundig onderzoek en -ontwerp, projectleiding, e.d. Totaal 25% is € 179.099,- incl. BTW;
- Bouwheer (schoolbestuur Hub Noord-Brabant): Programma's van eisen, ontwerpen, participatietraject met omwonenden en wijkraad, projectmanagement e.d. Totaal 75% is € 537.296,- incl. BTW.
Het bedrag van € 537.296,- incl. BTW wordt middels een toewijzingsbrief beschikbaar gesteld aan Hub Noord-Brabant voor 'bouwheerschap'.

Het voorbereidingskrediet kan financieel worden gedekt. In de programmabegroting 2023-2026 is een geraamde investering opgenomen ter grootte van € 8.954.925,- incl. btw. In de eerste tussenrapportage van 2023 verwerken we het voorbereidingskrediet.

b. Communicatie

Zodra de locatie is gekozen start bouwheer Hub Noord-Brabant met een omgevingsdialoog (participatietraject) met de wijkraad en direct omwonenden.

c. Uitvoering

Bij de uitvoering van de hier genoemde voorbereidende werkzaamheden worden intern de afdelingen RO, IBOR, LWE, VTH en MM in dit projectstadium nadrukkelijk en adviserend betrokken. Extern overleggen wij met de schoolbesturen Hub Noord-Brabant en Oosterwijs, andere partners van de Specialistische Voorziening SO en zodra wij beginnen met het locatieonderzoek de wijkraad en omwonenden.

d. Overlegd met

Bij dit project zijn de volgende afdelingen en medewerkers betrokken:

- VB: Sandra Hofman (afdelingshoofd Vastgoedbedrijf) en Hein Hendriks (teamleider VM)
- PM-SD: Irene Rouwenhorst (programmamanager Werk, Inkomen, Onderwijs en Jeugdhulp)
- FC: Gordon Braicks (business controller) en Peter Cortjens (financieel adviseur)
- MM-MO: Marcel Verhoef (sociaal beleidsadviseur)
- RO: Martin Hagreis (stadsontwerper) en Lidewij Dicou (beleidsmedewerker)
- VB-VM: Marloes Muskens (accountmanager onderwijshuisvesting) en Wiljan Mentink (accountmanager sportaccommodaties)

Bijlagen

- -

Samenvatting

De scholen SO Hub Oss (schoolbestuur Hub Noord-Brabant) en SO De Sterrenkijker (schoolbestuur Oosterwijs) willen op één locatie in Oss een Specialistische Voorziening SO realiseren voor leerlingen in het speciaal onderwijs. Integratie van kinderopvang, zorg- en begeleidingspartners en een gymgebouw hoort daar bij. De vervangende nieuwbouw is opgenomen in het Integraal HuisvestingsPlan 2022, het Meerjaren InvesteringsPlan en de Programmabegroting van de gemeente.